אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

וועטער: אמוויסטן קלאָר. מילדער

Vol. 21, No. 101. Winnipeg, Monday May 2[illegible], 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאָג

מאָנטאָג ט׳ סיון, תרצ״א.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאָג

זון אויפגאנג — 4.36. זון אונטערגאנג — 8.14.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY JUN 1 1931 ASTOR, LENOX, AND TILDEN FOUNDATIONS

4,228,000 אידן זיינען געווען אין די שטאטן ביים סוף יאָר 1927

באריכט אז סער הערבערט סעמועל וועט ווערן מיניסטער אין ארבעטער רעגירונג

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

סער הערבערט סעמועל

לאנדאן, מאי 25 (איטא). — די "סאנ־דיי עקספרעס" זאגט פאראויס, אז סער הערבערט סעמועל וועט אריינטרעטן אלס האנדלס מיני. פון דער ארב. רעגירונג און ער וועט באשטיין אויף א ליבעראל ארב. קאָאלאציע רעגירונג.

סער הערבערט סעמועל וועט זיין דער הויפט פארטרעטער פון דער ליבעראלער פארטיי. לאיד דזשארדזש, זאגט די צייטונג, וויל בעסער אנפירן מיט די אויסערלאכע ענינים.

זיצונג פון ציוניסטישער פאליטישער קאָמיסיע

בערלין, מאי 25 (איטא). — די ציוניסטישע פאליטישע קאמיסיע האט דא אפגעהאלטן א זיצונג, עס זיינען אנוועזנד געווען: גרינבוים, בראדעצקי, נאָלדמאן, סאלאוויטשיק און ספרינצאק. מאצקין איז געווען פארזיצער.

די פארזאמלטע האט באטראכט די רעזולטאטן פון די פארהאנדלונגען צווישען דער רעגירונג און דער אידישער אגענטור.

3.4 פראָצענט פון אלגעמיינער באפעלקערונג

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

ניו־יאָרק, מאי 25 (איטא). — פיר מיליאָן און 228 טויזנט אידן האבן זיך געפונען אין די פאראייניקטע שטאטן ביים סוף יאר פון 1927. לויט א סטאטיסטישן באריכט וואָס אין דא פארעפנטלאכט גע־וואָרן פון דעם אמעריקאנער אידישן קאָ־מיטעט ("אמעריקאן דזשואיש קאמיטי"). לויט די אנגענומענע ציפערן, באשטייט די אידישע באפעלקערונג אין אמעריקע פון 3,4 פראָצענט, פון דער אלגעמיינער באפעלקערונג.

אין דעם זעלבן באריכט ווערט אויף אנגעוויזן, אז מיט פופציק יאר צוריק האָ־בען זיך געפונען 230 טויזנט אידן אין אמעריקע. דער באריכט לויטעט אויך, אז ארום 85 פראָצענט פון דער אידישער באפעלקערונג, אין אמעריקע, וואוינען אין שטעט, מיט באפעלקערונגען פון איבער הונדערט טויזנט.

פאטער דערטרינקט זיך אין פארזוך צו רעטן זיין זון

מייסיקא, אנט., מאי 23. — צוויי לעבנס זיינען דא אויסגעלאשן געווארן, וועגן אלפרעד וואוהלף, 45 יאר, איז דא אריינגעשפרונגען אין וואסער צו רעטן זיין צווייאריקן זון פון דערטרונקען וועג־רען.

דאס קינד האט זיך אריינגעגלישט אין׳ם וואסער שפילנדיק זיך מיט אנ־דערע קינדער. די קינדער האבן געמאכט קולות, און דער פאטער, וועלכער איז געווען נאענט, איז געקומען צו לויפן און איז גלייך אריינגעשפרונגען אין וואסער. ער האט זיך אבער דערטרונקען, איידער ער האט צייט געהאט רעטן דאס קינד.

ארום 75 טויזנט אידישע אימיגראנטן אריינגעקומען קיין ארגענטינע פאר די לעצטע צען יאָר

ניו־יאָרק, מאי 23. — לויט די אפי־ציעלע באריכטן וואס די "האיאס" געפראגן פון איר פארבינדעטער אראנאי־זאציע, דעם אידישן אימיגראנטן־הילף פאראיין פון בוענאס איירעס, זיינען 37,434 אידישע אימיגראנטן אריינגעקו־מען קיין ארגענטינע פאר די לעצטע צען יאר. דאס איז 5,25 פראָצענט פון דער אלגעמיינער ארגענטינער אימיגראציע פאר דעם דאזיגן פעריאד.

כאטש אין 1930 האט די רעגירונג פון ארגענטינע צוליב דעם קריזיס געמאכט נייע באשרענקונגען קעגן דער אימיגראָ־ציע, און די אלגעמיינע איינוואנדערונג איז צוליב דעם געפאלן, איז אבער די אידישע אימיגראציע פאר דעם יאר צע־וואסן, גלייך דערגייכנדיק די צאל פון 7,805 אין פארגלייך מיט 5,986 אין יאר 1929.

פון די דאזיגע 7,805 אימיגראנטן זיי־נען 6,032 געווען אידן פון פוילן, 2,767 פון די אימיגראנטן זיינען אראָפּגעבראכט געווארן פון פוילן דורך זייערע קרובים אין ארגענטינע, אין א צאל אין אינטערעסאנט געווארן אין די אידישע פאלאניעס.

דריי סטאָרס באַרויבט אין סאַסקאַטון שבת אָוונט

סאסקאטון, סאסק., מאי 25. — דריי באנדיטן האבן דא שבת אָוונט באַרויבט דריי גראָסערי סטארס אויף ארום $240.

אין צוויי סטארס האבן די באנדיטן אויסגעלייזידיקט די קאסע קעסטלאך, אז ווידערשטאנד. אין דער דריטער סטאר האבן זיי שוין נים געהאט אזא גוטן מזל, ווייל דזשאם האמאן, דער קלערק, האט זיך נים אפגעשראָקן פאר זייערע רעוולווערן און ער האט זיי אנגעבויגן צו פארוואָרפן מיט מילך פלשעלאך, מיט אייער און מיט א האמער. איינער פון די באנדיטן האט זיך דערשראָקן און ער איז אנטלאפן, אבער דער אנדערער, אויב־ער האט זיך פאר אים דערגעלייגט, אז ער האט אים אויסגעשאָסן א שוערן שוס אין דער שולטער. ער איז גע־פאלן אויף דער ערד, אבער ער האט אים אויסגעשאָסן א שוס אין דער פיס. מיט איידא אויסגעלייזידיקן קעסטל, מיט אייער־לעך און מיט אייער, זיינען דיי באנדיטן אנטלאפן.

די באַרויבטע סטארס זיינען: סענטראל גראָסערי, דריטע עוועניו און 25טן נאס. 60 דאלאר; וו. פ. באנד, 1002 לארן עוועניו, 130 דאלאר; דזש. ח. ב. פעסט, 721 איין־און דרייסיקסטע סטריט, 50 דאלאר. דיי הויבערייען זיינען פארגעקו־מען און ווייס פארשריטע דיסטריקטן פון שטאט.

דר. ש. עלסבערג גע־שטאָרבן

די טרויעריקע בשורה איז אהער אנ־געקומען, אז דר. ש. עלסבערג, באוואוס־טער אידישער קולטור טוער און כלל טער, איז געשטאָרבן אין עלטער פון 59 יאר לעצטן דאנערשטאג, אין ניויאָרק.

דר. עלסבערג איז געווען איינער פון די נאענטסטע פריינט און חשוב׳סטע תל־מידים פון דר. זשיטלאָווסקי. ער איז גע־ווען פרעזידענט פון אמעריקאנער "ארט", פרעזידענט פון׳ם שהום עליכם איני־סטיטוט, פרעזידענט פון אידישע קול־טור פאראיין און אן אנגעזעענער טוער אויף א סך געביטן פון אידישן לעבן.

דר. עלסבערג איז געבארן אין מאסקווע, אבער ער איז אנגעקומען קיין אמעריקע אין זיינע יונגע יאָרן.

ספּעציעלע סעסיע פון מעקסיקאנער קאָנגרעס וועט פארהאנדלען אידישע פראגע

מעקסיקא, סיטי, מאי 25 (איטא) די ספעציעלע סעסיע פון דעם מעקסיקאנער פערעראלן קאנגרעס וואס האט זיך דא דערעפנט פרייטאג, וועט מעגלאך צווישן אנדערע פראבלעמען, אויך פארהאנד־לען די אידישע פראבלעם. אין די אי־דישע קרייזן באטראכט מען ערנסט צו אנגעמען מיטלען אין דער דאזיקער רי־דעקציע, מעגלאך אין א מעמאראנדום פארמע.

אין דער זעלבער צייט ווען מען צוויי־וועט אין דעם דערפאלג פון אזא אפעל, פעלט אבער אזא שריט, אן צווייפל, צוי־ען די אויפמערקזאמקייט וועגן דער אי־דישער לאגע. די שטימונג צווישן די אי־דען אין דא זייער א געדריקטע, און די אויסזיכטן זיינען טרויעריקע.

פרעזידענט פון פינלאנד דריקט אויס סימפאטיע מיט איד. אר־בעט אין ארץ־ישראל

ריגע מאי 25 (איטא). — לייב יאפע האט געהאט אן אודיענץ מיט דעם פרע־זידענט פון פינלאנד.

דער פרעזידענט האט אויסגעדריקט זיין סימפאטיע מיטן ציוניזם און מיט דער ארבעט וואס עס ווערט אנגעפירט אין ארץ־ישראל.

קאָראָנערס דזשורי באַצייכנט דזשאַן סטריב ווי דעם מערדער

די קאראָנערס דזשורי וואס האט אונ־טערגעזוכט דעם מארד פון די דריי קינדער פון מרס. ליליען וואלטערס, עלמוואוד, האט פריי־טאג אונדז ארויסגעטראגן דעם ארטייל, אז דזשאן סטריב, איר "באר־דער", וועלכער האט זיך דערנאך צע־שניטן דעם האלז, איז דער מערדער פון די קינדער.

ביי דער אויספארשונג איז פארגעלייי־ענט געווארן א ווידיו וועלכן דזשאן סטריב זאָל האבן געמאכט פאר דער פאָ־ליציי, אין וועלכן ער האט זיך אנער־קענט פאר דעם מערדער.

די אומגליקלאכע מוטער איז געווען איי־נע פון די עדות ביים פארהער, און איר טראגישע פיגור האט געמאכט א שווערן אייגדרוק אויפ׳ן עולם אין׳ם גערוכט הויז. זי האט זיך באמיט מיט אלע כחות צוריקהאלטן דעם שטראם טרערן וואס האט נגשפארט פון אירע אויגן אין עכט־פערן געהעריק אויף די פראגעס וואס מען האט איר געשטעלט. זי האט מיט אלע איינצלהייטן דערציילט ווי זי איז געקו־מען אהיים און געפונען די קאלטע קער־פערס פון אירע קינדער.

אויסער מרס. וואלטערס זיינען נאך זעקס עדות אויסגעהערט געווארן.

סטריב, אינ׳ם ווידיו וואס ער זאָל האָ־בען אריינגעגעבן, האט דערקלערט צו דר. ר.: "איך ווייס נים וואס

ווילדע קאטשקע באצייכנט אין וואשינגטאָן געפינט איר טויט אין צפון פון מאניטאָבא

פון קרעגבערי פארטרעדזש, אין וויינטן צפון פון מאניטאבא, שרייבט אונז יע־קב באדנער וועגן אן אינטערעסאנטן קו־ריאז.

א לאקאלער אינדיאנער האט אים גע־באקט אן אלומינום ריגל, אויף וועלכן׳ס׳איז געווען אויסגעקריצט די פאלגנדי־קע אויפשריפט (אין ענגליש): "לאזט וויסן ביאלאגישע אויספארשונג, וואשינג־טאן, ד. ק. נו. 689,879".

דאס רינגל האט דער אינדיאנער גע־פונען אויף א ווילדער קאטשקע וואס ער האט געשאסן אויף זיין יאגד. די קאטש־קע, הייסט עס, איז דורכגעפלוגן דעם מחקר פון טויזנטער מייל, פון וואשינג־טאן, ביז דעם וויינטן צפון פון מאניטאָ־בא, צו געפונען דארטן איר טויט.

די פארשער באצייכענען אזוי אפט די וואנדערנדיקע פייגל, כדי אזוי צו שטודירן די קורסן פון זייערע וואנדע־רונגען.

מר. באדנער באשרייבט אין זיין בריוו אויף דעם שניי־שטורעם וואס זיי האבן דארטן געהאט לעצטן זונטאג אין מאנ־טאג, מאי 17טן און 18טן. ווי ער באַ־ריכטעט, איז עס דארטן געווען אן אמת׳ן

טערקישע רעגירונג דערלויבט קאָנפערענץ פון איד. קהלות

איסטאמבול, מאי 24 (איטא). — נאך א פארבאט, וואס האט געדיענט אכט יאר, האט די טערקישע רעגירונג דער־לויבט אפשהאלטן א קאָנפערענץ פונם אידישן קהלה ראט, וואס פאראייניקט אין זיך די פארשטייער פון אלע אידי־שע קהלות אין טערקיי. צום ערשטן מאל זיינען אכט יאר איז זיך צוזאמענגעקומען דער קהלה ראט, באשטייענדיק פון זעכ־ציק פארשטייער די די קהלות פון אינ־סטאמבול און די פראווינץ שטעט, נאכדעם ווי דער קהלה ראט איז זיך צו־רעוואלווערן און ער האט זיי אנגעהויבן צו פארוואָרפן מיט מילך פלשעלאך, מיט אייער און מיט א האמער. איינער פון די באנדיטן האט זיך דערשראָקן און ער איז אנטלאפן, אבער דער אנדערער, אויב־ער האט זיך פאר אים דערגעלייגט, אז ער האט אים אויסגעשאָסן א שוס אין דער שולטער. ער איז געפאלן אויף דער ערד, אבער ער האט אים אויסגעשאָסן א שוס אין דער פיס. מיט איידא אויסגעלייזידיקן קעסטל, מיט אייער־לעך און מיט אייער, זיינען דיי באנדיטן אנטלאפן.

די באַרויבטע סטארס זיינען: סענטראל גראָסערי, דריטע עוועניו און 25טן נאס. 60 דאלאר; וו. פ. באנד, 1002 לארן עוועניו, 130 דאלאר; דזש. ח. ב. פעסט, 721 איין־און דרייסיקסטע סטריט, 50 דאלאר. דיי הויבערייען זיינען פארגעקו־מען און ווייס פארשריטע דיסטריקטן פון שטאט.

מען גלויבט, אז די טריא איז די זעלבע וואס די פאליציי זוכט ארום פאר אנ־דערע רויבערייען וואס זיינען פארגעקו־מען אין סאסקאטון אין אנפאנג מאי־נאט

איד בין נים קיין דייטש און נים קיין מיטגליד פון אידישן גלויבן נאר א איד, זאָגט איינשטיין

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

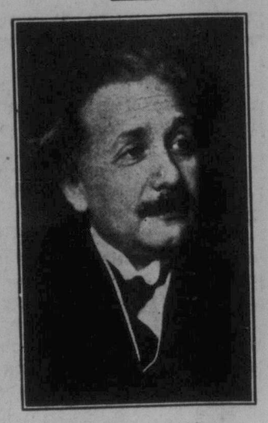

פראָפ. א. איינשטיין

בערלין, מאי 23 (איטא). — "צוליב דעם אנטיסעמיטיזם זיינען די אידן פאר־בליבן אין קעזיסטענץ אלץ א ראסע", — האט פראָפעסאר אלבערט איינשטיין דער־קלערט אין א ארטיקל אין "סאנדעי עקס־פרעס". דאס באצייכענען "רייטשטער ביר־גער פון אידישן גלויבן", איז אומערלאך, האט ער געזאגט. קיין איד ווערט נים דורך דעם אויס איר.

"איך בין נים קיין דייטש און איך בין נים קיין מיטגליד פון אידישן גלויבן, נאר איך בין א איד, און איך בין גליקלאך וואס איך באלאנג צום אידישן פאלק", — האט ער געזאגט.

קונפט פון קאנאדע.

דער קאמפיין האט זיך אנגעפאנגען דעם עלפטן מאי. די מאקסימום וואס די ערגרונג דאס פארלאנגט איז געווען 250 מיליאָן דאלאר, און ביים סוף פון קארנע צוויי וואָכן האט די אומבייטונג הלואה דערגרייכט די סומע פון ארום פינף הונ־דערט מיליאָן דאלאר.

רומענישער אנטיסעמיט פאר־אורטיילט צו דריי יאר געפענגניש

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

בוקארעסט, מאי 25 (איטא). — דער אנטיסעמיטישער סטודענט דעמיטרעסקו, וועלכער האט מיט עטלאכע מאנאטן צו־ריק געמאכט א פארזוך צו דער׳הרג׳ע־נען עמאנועל סאקער, רעדאקטאר פון "אדעוועריל", איז דא פאראורטיילט גע־ווארן צו דריי יאר טורמע.

די בקשה צו פארקלענערן דעם טורמע טערמין, צוליב דעם וואס דער סטודענט איז זייער יונג, איז פון פראקוראר סטאר־נעסקו צוריק געוויזן געווארן.

פארלאנגען ארבעטסלאזיקייט קאָנפערענץ

רעדזשיינע, סאסק., מאי 24. — א קאָ־מיטעט פון 3, באשטימט פון דעם שטאט ראט, האט זיך צווגעזעדט צו דער פראָ־וינציעלער רעגירונג אז זי זאָל פאררופן א קאָנפערענץ וואו עס זאָל פארהאנדלט ווערן די פראגע פון דער ארבעטסלאָזי־קייט פון עס הערשט אין סאסקאטשע־וואן. די רעגירונג האט פארשפראָכן צו באטראכטן דעם פארשלאג.

קאָנווערשאָן לאָאן א גרויסער דערפאָלג

אטאוואה, מאי 25. — דער "קאָנווער־שאָן לאָאן" איז א ריזיקער דערפאָלג. שבת אָוונט האט זיך פארענדיקט דער קאמפיין פון דער אומבייטונג הלואה. דער דער־פאָלג איז א באוויז פון דעם ווערטן וואס די קאנאדער בירגער האבן אין דער צו־קונפט פון קאנאדע.

דער קאמפיין האט זיך אנגעפאנגען דעם עלפטן מאי. די מאקסימום וואס די ערגרונג דאס פארלאנגט איז געווען 250 מיליאָן דאלאר, און ביים סוף פון קארנע צוויי וואָכן האט די אומבייטונג הלואה דערגרייכט די סומע פון ארום פינף הונ־דערט מיליאָן דאלאר.

ווייניפעג האט ביינעטראגן 352 טויזנט דאלאר פאר ארבעטסלאזע פונם 1טן יאנוואר אן

דאס איז געווען דער שטאטס בייטראג צו דער סומע פון 800 טויזנט דאָ. ווייניפעג האט אויסגעגעבן מיט 52 טויזנט דאָ. מער ווי דער פאנד באשטימט פאר דעם צוועק

ווייניפעג האט שוין אויסגעגעבן מיט $52,500 מער פאר שטיצע צו דיי אר־בעטסלאָזע, ווי דער גאנצער פאנד וואס איז אסיגנירט געווארן פאר דעם צוועק פאר׳ן יאר 1931. — איז באריכטעט גע־ווארן ביי דער זיצונג פון דער פינאנץ קאמיטע, לעצטן פרייטאג, פון דער פע־דעראלער און דער פראווינציאלער רע־גירונג איז אויסגעגעבן געווארן די סומע פון 800 טויזנט דאָ, פאר דעם פערי־אָד.

די קאמיטע אין געווען שטארק באַ־זארגט וועגן דער ארבעטסלאָזיקייט לאגע, און די מורא איז אויסגעדריקט געווארן, אז די שטאט וועט באנקראטירן, אויב די לאגע וועט ווייטער אזוי אנהאלטן. איי־ניקע פון די אלדערבעסן האבן אויסגעדריקט די מיינונג, אז סיי די פעדעראלע און סיי די פראווינציעלע רעגירונגען מוזן אויפגע־פארערט ווערן בייצוטראגן א גרעסערן חלק פאר דער ארבעטסלאָזיקייט שטיצע.

א באריכט איז אפגעגעבן געווארן, אז 40 אנגעשטעלטע פון דער סיטי היידראָ און 81 פון דעם שטאטיק אינזשינירונג דעפארטמענט זיינען נים קיין ברישטע בירגער, אבער 26 פון זיי האבן זיך גע־ווערעט נאך בירגער אפארן. די קאמיסיע האט מיט צוויי וואָכן צוריק אנגענומען א באשלוס, אז בלויז ברישטע בירגער, גע־

צע׳ממית׳ט זיינע קינדער אויף טויט

דראקאט, מאס., מאי 23. — לעראי סקיליינגס האט דא צע׳ממית׳ט זיינע צוויי קינדער מיט א האמער. אויף טויט און האט צעשלאגן זיין ווייב אזוי, אז זי גע־פינט זיך אין א קריטישן צושטאנד. דער־נאך האט ער געעסן אז אדער אין זיין האנט. אז אין אויסגעגעבנען פון בלוט אין דערלערן, אז פרוי האט דערקלערט, אז איר מאן איז געווען אייפערזיכטיק אויף איר.

באנדיט קאָן נים באַרויבן זיין קרבן קושט ער זי

וואנקאווער, מאי 24. — וועגן מרס. האנ־לאנד, מיס. מ. האנלאנד מיט אין י. האר־ווי זיינען געשלאפן אין זייער אפארט־מענט אויף טשארלס סטריט. האט א באנ־דיט זיך ארייننגע׳גנב׳עט אין זייער שלאף צימער און ער האט א קאמאנדעווע גע־טאן, אז זיי זאָלן אויפשטיין אויפ־הויבן זייערע הענט.

"איצט נים מיר אוועק אייער געלט", — האט ער אויסגעשריען.

"מיר האבן נים קיין געלט", — האט איינע פון די פרויען אים געלאזט וויסן. דער באנדיט איז געבליבן שטיין אין אי־בערראשטער פון איר העלדישקייט.

"וואס קוקסטו מיך אן!" — האט מיס האנלאנד אויסגעשריען, "ארויס פון דא־נען!"

אבער ווי עס זעט אויס האט זי אויף אים געמאכט א גוטן איינדרוק, און ער האט זיך אין איר פארליבט "פון דעם ערשטן אויגנבליק", ווייל נייענדיק צום טיר האט ער זיך פאר איר העפלאך פאר־נייגט, און ער האט איר אפגעפרעגט א הארציקן קוש אויף אירע ליפּן. נאטיר־לאך האט ער נים פארגעסן צו בעטן זי, אז׳ווען ער וועט אוועקגיין, זאָל זי פאר־בלייבן רואיק, און זי זאָל נים מעלדן צו דער פאליציי וועגן זיין נים געבעטענעם באזוך נאך האלבער נאכט אין איר שלאף צימער.

נאך רענן נויטיק פאר סאסק.

רעדזשיינע, מאי 25. — לייכטע רעגנס האבן אין פארלויף פון לעצטער וואָך אבי־סעל ארויסגעראלפן דעם וואוקספון די תבואות אויף די פעלדער פון דרום סאס־קאטשעוואן, אבער די ווינטן פון פראָס האבן פאראורזאכט שאדן. נאך רענן איז נויטיק אין כמעט אלע דיסטריקטן.

ווילדע קאטשקע באצייכנט אין וואשינגטאָן געפינט איר טויט אין צפון פון מאניטאָבא

פון קרעגבערי פארטרעדזש, אין וויינטן צפון פון מאניטאבא, שרייבט אונז יע־קב באדנער וועגן אן אינטערעסאנטן קו־ריאז.

א לאקאלער אינדיאנער האט אים גע־באקט אן אלומינום ריגל, אויף וועלכן׳ס׳איז געווען אויסגעקריצט די פאלגנדי־קע אויפשריפט (אין ענגליש): "לאזט וויסן ביאלאגישע אויספארשונג, וואשינג־טאן, ד. ק. נו. 689,879".

דאס רינגל האט דער אינדיאנער גע־פונען אויף א ווילדער קאטשקע וואס ער האט געשאסן אויף זיין יאגד. די קאטש־קע, הייסט עס, איז דורכגעפלוגן דעם מחקר פון טויזנטער מייל, פון וואשינג־טאן, ביז דעם וויינטן צפון פון מאניטאָ־בא, צו געפונען דארטן איר טויט.

די פארשער באצייכענען אזוי אפט די וואנדערנדיקע פייגל, כדי אזוי צו שטודירן די קורסן פון זייערע וואנדע־רונגען.

מר. באדנער באשרייבט אין זיין בריוו אויף דעם שניי־שטורעם וואס זיי האבן דארטן געהאט לעצטן זונטאג אין מאנ־טאג, מאי 17טן און 18טן. ווי ער באַ־ריכטעט, איז עס דארטן געווען אן אמת׳ן

באַרויבט אין "דאס אידישע וואָרט" — עס וועט זיך איך באצאָלן

דר. ר. ווייל דערווייל סע־קרעטאר־קאסירער פון ווייניפע־גער אוטאָרן קלוב

ה. י. ווייל דער, פרעזידענט פון "דאס אידישע וואָרט", איז דערווייל געווארן סעקרעטאר־קאסירער פון ווייניפעגער אוט־טאָרן קלוב, אן אפטיילונג פון קאנאדער שרייבער פאראיין, ביי דער יערלאכער פארזאמלונג פון דער ארגאניזאציע פריי־טאג אוונט.

ע. ק. מארשאל איז ווידערדערוויילט גע־ווארן פרעזידענט פון׳ם קלוב, און פראָפ. וואטסאן קירקאנעל און מרס. מיטשל זיי־נען דערווייל געווארן וויצע־פרעזידענטן. אין דער עקזעקוטיווע זיינען אויסגעקליבן געווארן דזשאן מעקמאגראס, מיס איידא דייוידסאן און פראָפעסאר אייראן פע־רי.

ווייניפעג אר־בעטסלאָזיקייט צו דיסקוטירן אין ווינטערדיקן סעזאָן

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

בוקארעסט, מאי 25 (איטא). — דער אנטיסעמיטישער סטודענט דעמיטרעסקו, וועלכער האט מיט עטלאכע מאנאטן צו־ריק געמאכט א פארזוך צו דער׳הרג׳ע־נען עמאנועל סאקער, רעדאקטאר פון "אדעוועריל", איז דא פאראורטיילט גע־ווארן צו דריי יאר טורמע.

די בקשה צו פארקלענערן דעם טורמע טערמין, צוליב דעם וואס דער סטודענט איז זייער יונג, איז פון פראָקוראר סטאר־נעסקו צוריק געוויזן געווארן.

פארלאנגען ארבעטסלאזיקייט קאָנפערענץ

רעדזשיינע, סאסק., מאי 24. — א קאָ־מיטעט פון 3, באשטימט פון דעם שטאט ראט, האט זיך צווגעזעדט צו דער פראָ־וינציעלער רעגירונג אז זי זאָל פאררופן א קאָנפערענץ וואו עס זאָל פארהאנדלט ווערן די פראגע פון דער ארבעטסלאָזי־קייט פון עס הערשט אין סאסקאטשע־וואן. די רעגירונג האט פארשפראָכן צו באטראכטן דעם פארשלאג.

קאָנווערשאָן לאָאן א גרויסער דערפאָלג

אטאוואה, מאי 25. — דער "קאָנווער־שאָן לאָאן" איז א ריזיקער דערפאָלג. שבת אָוונט האט זיך פארענדיקט דער קאמפיין פון דער אומבייטונג הלואה. דער דער־פאָלג איז א באוויז פון דעם ווערטן וואס די קאנאדער בירגער האבן אין דער צו־

ווייניפעג האט ביינעטראגן 352 טויזנט דאלאר פאר ארבעטסלאָזע פונם 1טן יאנוואר אן

דאס איז געווען דער שטאטס בייטראג צו דער סומע פון 800 טויזנט דאָ. ווייניפעג האט אויסגעגעבן מיט 52 טויזנט דאָ. מער ווי דער פאנד באשטימט פאר דעם צוועק

ווייניפעג האט שוין אויסגעגעבן מיט $52,500 מער פאר שטיצע צו דיי אר־בעטסלאָזע, ווי דער גאנצער פאנד וואס איז אסיגנירט געווארן פאר דעם צוועק פאר׳ן יאר 1931. — איז באריכטעט גע־ווארן ביי דער זיצונג פון דער פינאנץ קאמיטע, לעצטן פרייטאג, פון דער פע־דעראלער און דער פראָווינציאלער רע־גירונג איז אויסגעגעבן געווארן די סומע פון 800 טויזנט דאָ, פאר דעם פערי־אָד.

די קאמיסיע איז געווען שטארק באַ־זארגט וועגן דער ארבעטסלאָזיקייט לאגע, און די מורא איז אויסגעדריקט געווארן, אז די שטאט וועט באנקראטירן, אויב די לאגע וועט ווייטער אזוי אנהאלטן. איי־ניקע פון די אלדערבעסן האבן אויסגעדריקט די מיינונג, אז סיי די פעדעראלע און סיי די פראָווינציעלע רעגירונגען מוזן אויפגע־פארערט ווערן בייצוטראגן א גרעסערן חלק פאר דער ארבעטסלאָזיקייט שטיצע.

א באריכט איז אפגעגעבן געווארן, אז 40 אנגעשטעלטע פון דער סיטי היידראָ און 81 פון דעם שטאטיק אינזשינירונג דעפארטמענט זיינען נים קיין ברישטע בירגער, אבער 26 פון זיי האבן זיך גע־ווערעט נאך בירגער אפארן. די קאמיסיע האט מיט צוויי וואָכן צוריק אנגענומען א באשלוס, אז בלויז ברישטע בירגער, גע־

צע׳ממית׳ט זיינע קינדער אויף טויט

דראקאט, מאס., מאי 23. — לעראי סקיליינגס האט דא צע׳ממית׳ט זיינע צוויי קינדער מיט א האמער. אויף טויט און האט צעשלאגן זיין ווייב אזוי, אז זי גע־פינט זיך אין א קריטישן צושטאנד. דער־נאך האט ער געעסן אז אדער אין זיין האנט. אז אין אויסגעגעבנען פון בלוט אין דערלערן, אז פרוי האט דערקלערט, אז איר מאן איז געווען אייפערזיכטיק אויף איר.

ווייניפעג אר־בעטסלאָזיקייט אויפגעבויט גע־וואָרן אין דער ווינטער

לעצטנס זיינען דארטן אויפגעבויט גע־וואָרן אייניקע גרעסערע הייזער, אויף א גרויס־שטאטיקן פארגעס, אין דאס דירה־נעלט אין זיי — $30 א חודש (אויף מיט באלייכטונג, באהייצונג און וואסער).

דאס איז אנב די איינציקע "קלאסן דיס־קריטמינאציע" אין שטעטל. איינציק פון די גרעסערע פארדיינער אינ׳ם שטעטל האבן גרעסערע דירות ווי דער דורכשניט.

די ניט־פארהייראטע וואוינען אין אן "ארבעטער היים" מיט אלע באקוועמלאכ־קייטן פון א גאנץ גוטן האטעל. זיי צאלן $8 א וואָך פאר עסן און קווארטיר.

**

אינטערעסאנט איז אויך דער פאקט, וואס אינ׳ם שטעטעלע פעלט איינע פון די הייליקסטע אינסטיטוציעס פון׳ם קאפי־טאליסטישן סיסטעם, — א באנק און א שפאר־קאסע.

ס׳איז דארטן בכלל זייער ווייניק געלט אין צירקולאציע, און צו שפאר׳ן איז דער עולם דארטן בכלל ניט געגוינט, — יעדער איינער איז דארטן מערווייניקער גע־ווען בערט מיט זיין שמיקל ברויט, און מען פארלעבט דיר נים איבעריקס גרייטע פאר־דינסטן.

האט מען עטלאכע איבעריקע דאלאר, קויפט מען שענער מעבל, בעסערע פאר־האנגן, אביסל טייערערע קליידער.

יא, — און קיין לאקאלע שטייערן זיי־נען דארטן אויף נימא. אויסער $12 א יאר אויף יעדער באלעבאטשטיקן, פאר׳ן אויסהאלט פון דער שול, און וועלכער עס לערנען די וואסערע 45 קינדער פון שול עלטער אין שטעטל.

**

דאס שטעטעלע איז פאנט־דר־באי, וואו עס נעפינט זיך די אלטע עלעקטרישע פאטנציע פון דער ווייניפעג סיטי היידראָ.

דאס איז א נ ו נ ז ע ר שטעטל, נעבויט און אויפגעהאלטן פון ווייניפעג, און אלע איינוואוינער זיינען באשעפטיקט ביי דער עלעקטרישער סטאנציע.

מער וועגן דעם שטעטעלע — מארגן.

אנב - אזרחא

פון מארק

א מערקווירדיק שטעטל

אין מאניטאבא, ניט ווייט פון ווייניפעג, נעפינט זיך א מערקווירדיק שטעטל.

אפשר ריכטיקער, א דערפל: די באַ־פעלקערונג באשטייט בלויז פון עטלאכע און פערציק פאמיליעס און עטלאכע צענד־ליק ניט־פארהייראטע ארבעטער.

מערקווירדיק אין דאס פלאץ, צווישן אנ־דערע, דערסיט, וואס עס ווייס נים פון קיין ארבעטסלאזיקייט, און אויך נים פון ארים און רייך.

אלע איינוואוינער פונ׳ם שטעטעלע אר־בעטן יעדן ארבעטס־טאג פון יאר, און אלע קריגן אן אנשטענדיקן, אבער ניט קיין צו הויכן ארבעטס־לוין.

דער פארדיינסט פון אן ארבעטער דארטן איז צווישן 135 און 185 דאלאר א חודש, און בלויז עטלאכע קריגן העכערע געהאלטן ווי דאס.

דאס איז זיכער ניט קיין סך. אבער דארטן איז שטעטל קאן מען בכבוד׳יק לעבן אפילו מיט דעם נידעריקסטן פון די דאזי־קע געהאלטן, ווייל די לעבנס באדינגונגען זיינען דארטן גאנץ אנדערע ווי ביי אונז, אין דער גרויסער שטאט, און ווייל די באַ־דערפענישן קאנען דארטן ניט זיין קיין באזונדערס הויכע.

**

אינ׳ם שטעטל זיינען ניטא קיין אוטאָ־מאביל (ווייל ס׳איז ניטא קיין אוטאָמאַ־בילן וועגן).

עס איז דארטן ניטא קיין ביר פארלאר, און, נאטירלאך קיין געפענגניש, — אין אזא פלאץ, וואו איינער קאן דעם צווייטן אויסגעצייכנט, און וואו אלע וויינען באַ־זארגט מיט פרנסה, זיינען פארברעכנס כמעט ווי אויסגעשלאסן.

און קיין זייטיקע מענשן זיינען דארטן ניטא, — אויסער דער אייזנבאן׳ליניע זיי־נען אהין קיין וועגן ניטא אז אימעצער זאָל אהין פארבלאנדזשען, און קיין זייטיקער מענש האט דארטן נים געשפאנט נים און וואלט דארטן ניט געהאט וואו אהינצו־טאן זיך, סיידן די פארוואלטונג פון שטעטל זאָל אים פארזארגן מיט א דאך אויבער׳ן קאפּ.

ס׳איז דא אין שטעטל איינער, וואס איז אפיציעל דער שטעטלריקער "קאנסטייבל", — ס׳איז דאך עפעס פארט א נעמיינ־שאפט, און "ארדענונג" מוז אפגעהיט ווערן דער "קאנסטייבל" איז אויך דער אפי־ציעלער "ריכטער", — אבער ער וואלט פון ביידע "עמטער" קיין לעבן ניט געקאנט מאכן, ווען ער וואלט דערצו ניט געווען דער פאסמאסטער, דער "מעיאר" אדער פארוואלטער פון שטעטל, און וואלט ניט אינקארפאָרירט אין זיך נאך עפעס א האלבן מוצ׳ן "טשינען".

**

מערקווירדיק איז דאס שטעטל אויף דערסיט, וואס דארטן זיינען לחלוטין ניטא אין פריוואטע אונטערנעמונגען און קיין פריוואטער באזיץ, אויסער פון די קענ־ס׳שאנדן פון פריוואטן נעבריוך (מעבל, חליפות, אז א. וו.).

ס׳איז דארטן פארען איין איינציק קראם, איז זי א קאָאָפּעראטיוע, און יעדער איינוואוינער פון שטעטל איז אין איר אן אקציאָנער, — און קיין איינער קאן ניט האבן מער ווי א באגרעניצט צאָל אקציי־עס.

ס׳איז דא א געלעזשאפטלאכער זאָל, וואו עס קומען פאר וועכנטלאכע פארזאמ־לונגען און פארווייזונגען, — איינשליסנ־דיק אפילו קלאנג־פילמען.

עס איז דא א קליינער קסיטינג רינק, פלעצער פאר ספארט, א קליין קירכל, — דאס אלץ איז קהל׳שער איינגנטום, און ווערט אויסגעהאלטן פון מיטגליד שטייערן.

**

די הייזער, — ניט קיין גרויסע קאמערד־זשעס, אבער ריינע און ליכטיקע, מיט קליינע לאנקעלאך און גערטלעך ארום זיי, זיינען אויף ניט קיין פריוואטע.

די איינוואוינער צאָל דירה־געלט פאר זיי, — ווייסט איר וויפל? $17 א חודש, און דאס שליסט שוין איין באהייצונג, באַ־ליכטונג און וואסער, — ס׳איז דא קאנא־ליזאציע און וואסער־ליטונג אינ׳ם שטע־טעלע און אלע הייזער ווערן באלויכטן און באהייצט מיט עלעקטריע.

לעצטנס זיינען דארטן אויפגעבויט גע־ווארן אייניקע גרעסערע הייזער, אויף א גרויס־שטא